

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College affiliated to University of Calcutta)

M.A./M.Sc. FIRST SEMESTER EXAMINATION, DECEMBER 2019

FIRST YEAR (BATCH 2019-21)

Date : 21/12/2019

Time : 11 am – 1 pm

SANSKRIT

Paper : IV (CC4)

Full Marks : 50

Unit-I

१. प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

[२×५]

- क) मम्मटदर्शितदिशा उत्तमकाव्यस्य लक्षणमुपस्थाप्यताम्।
- ख) “न तु व्यस्तास्तस्य काव्यस्योद्भवे निर्माणे समुल्लासे च हेतुः न तु हेतवः” – व्याख्यायताम्।
- ग) अभिहितान्वयवादान्विताभिधानवादयोः पार्थक्यं तावत् व्याख्यायताम्।
- घ) “संकेतितश्चतुर्भेदो जात्यादिर्जातिरेव वा” – व्याख्यायताम्।

२. यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

[५×१]

- क) किं तावत् अधमकाव्यस्य लक्षणम्?
- ख) वाचकशब्दस्य लक्षणं काव्यप्रकाशे किं लक्षितम्?
- ग) “तद्वान् अपोहो वा शब्दार्थः कैश्चित्” – इत्यत्र अपोहस्य कः अर्थः?
- घ) मम्मटकृतलक्षणे अनलंकृती पुनः क्वापि – इत्यस्य कः अर्थः?
- ङ) कस्तावत् काव्यप्रकाशकृत्? काव्यप्रकाशग्रन्थे कति उल्लासाः सन्ति?
- च) काव्यप्रकाशस्य मङ्गलाचरणं किम्?
- छ) “गङ्गायां घोषः” – इत्यत्र कीदृशी लक्षणा?
- ज) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् – अत्र केषुचित्पदेन केषां बोधः?
- झ) गौर्वाहीक इत्यत्र वाहीकपदस्य कोऽर्थः?
- ञ) उपाधिः कतिविधः? के च ते?

Unit-II

३. यथेच्छमेकं विषयमवलम्ब्य एका टीका रचनीया।

[१×५]

क) नृत्यम् ग) प्रतिमुखसन्धिः

४. पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

[५×२]

- क) दशरूपककारनये अस्य ग्रन्थस्य प्रयोजनं किम्?
- ख) कानि रूपकाणि?
- ग) आधिकारिकवस्तुनः लक्षणं किम्? उदाहरणञ्च प्रदेयम्।
- घ) को नाम गर्भसन्धिः?
- ङ) का नाम चूलिका?
- च) का नाम प्रशस्तिः? कस्य सन्धेः अङ्गरूपेण प्रशस्तिः परिगण्यते?
- छ) किं नाम आकाशभाषितम्?
- ज) किं नाम जनान्तिकम्?
- झ) पताकाप्रकरणोः भेदद्वयं लिखत।
- ञ) किं नाम अपवारितम्?

Unit-III

५. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः ।

[१×१०]

क) युगजीवनमिति दृश्यकाव्यमवलम्ब्य गदाधरस्यावतारत्वसिद्धिः वर्ण्यताम् ।

ख) युगजीवनमिति दृश्यकाव्यस्य प्रथमदृश्यस्य वृत्तं समासतः समुपस्थाप्यताम् ।

Unit-IV

६. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः ।

[१×१०]

क) विवेकानन्दस्य जीवने संस्कृतभाषाचर्चायाः कीदृशः प्रभाव आसीत् इति स्पष्टीक्रियताम् ।

ख) स्वामिनः जीवने संस्कृतव्याकरणस्य वेदान्तस्य च प्रभावः कीदृश आसीत् इति व्याख्यायताम् ।

————— × —————